

УДК 338.439.4(477)

Т.А. Гоголь, д-р екон. наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

e-mail: tanya-gogol@mail.ru

Ю.В. Горбач, магістрант, спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

e-mail: Yulia12343211@gmail.com

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

***Ключові слова:** виробництво, діагностика, динаміка, експорт, ефективність, перспектива, питома вага.*

Основною метою соціально-економічного розвитку кожної країни є забезпечення населення якісними продуктами харчування. Проблема перспектив розвитку та функціонування харчової галузі завжди є надзвичайно актуальною. Продукція харчової промисловості займає вагоме місце у платіжному балансі нашої держави. Взагалі харчова промисловість України має дуже сприятливі умови для ефективного розвитку в першу чергу це сировинна база та трудова необхідність [1]. Основною проблемою виступає відновлення і прискорений розвиток харчової промисловості, що не аби як впливає на подолання кризових явищ в Україні. Харчова промисловість України є однією з провідних галузей народного господарства, яка представлена близько 20 галузями і підгалузями, де задіяне близько мільйона осіб.

Харчова промисловість – одна з найбільших та найважливіших галузей промисловості України. Від рівня її розвитку, стабільності функціонування залежить стан економіки, продовольча безпека держави, розвиток внутрішнього та зовнішнього ринків, рівень життя населення. Основою для ефективного розвитку підприємств харчової промисловості є наявність сировинної бази та місця споживання готової продукції, природні умови та науково-технічний прогрес [2].

Перспективи розвитку виробництва продукції харчової промисловості досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені: П.П. Борщевський, О.Б. Бутнік-Сіверський, Л.В. Дейнеко, А.О. Заїнчковський, А.О. Коваленко, Д.Ф. Крисанов, І.І. Лукінов, П.В. Осіпов, В.В. Прядко, М.П. Сичевський, Л.В. Старшинська, Л.Г. Чернюк та багато інших. Розвиток та постійна зміна умов функціонування харчової промисловості зумовлює необхідність проведення подальшої діагностики фінансово-економічного, технологічного стану галузі та визначення конкретних пріоритетів у технологічному розвитку харчової промисловості.

Методи, що були використані в процесі дослідження. Застосовано системний підхід та методології економічного, статистичного [3] та економіко-математичного аналізу для вивчення тенденцій, динаміки макроекономічних показників харчової промисловості України.

Метою дослідження є діагностика та оцінка сучасного стану харчової промисловості України, виявлення чинників, які впливають на її розвиток та визначення можливих шляхів підвищення ефективності діяльності цієї галузі.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день харчову промисловість України представляють більш як 50 галузей та спеціалізованих виробництв, на яких працює понад мільйон робітників [4]. Підприємства харчової промисловості України в останні роки господарювання забезпечують поступове зростання виробництва продукції, хоча

економічна та політична нестабільність в країні впливають на розвиток цієї галузі. Існує також ряд інших внутрішніх та зовнішніх чинників, які впливають на результативне, стабільне функціонування харчової промисловості.

У складі харчової промисловості – понад двадцять промисловостей, найважливішими з яких є цукрова, м'ясна, млинарська, круп'яна, виноробна, молокопереробна, консервна та інші. Виробництво основних видів харчової промислової продукції України за 2014-2016 рр. наведено в табл. Цукрова промисловість України розміщена переважно у лісостеповій зоні. Її підприємства територіальне тісно пов'язані з бурякосіючими районами. Найбільша концентрація цукрової промисловості – у Вінницькій, Хмельницькій та Тернопільській областях. За даними табл. видно, що найбільший обсяг виробництва є саме соняшникової олії, хоча й в 2015 році в порівнянні з 2014 роком дещо зменшилось виробництво, але вже в 2016 році він вийшов знову в той же стан, що і в 2014 році.

Масложирова промисловість виробляє та переробляє рослинні жири та пов'язані з ними продукти. Діють масложирокомбінати у Дніпропетровську, Полтаві, Харкові, Одесі, Маріуполі, Запоріжжі, Кіровограді, Пологах.

Починаючи з 2012 року харчова промисловість на загальнодержавному рівні займає перше місце за обсягами реалізованої промислової продукції серед всіх галузей промисловості і має позитивну динаміку питомої ваги. В 2012 році було реалізовано продукції на суму 254,5 млрд. грн., що склало 18,2% в загальному обсязі. В 2013 році обсяги реалізованої продукції галузі склали 261,8 млрд. грн. або 19,3% від загального обсягу в Україні. В 2014 році реалізовано продукції на суму 254,5 млрд. грн., що складає 21,5% промислової продукції [5, с. 3].

Таблиця

Виробництво основних видів харчової промислової продукції України за 2014-2016 роки

Продовольчі товари	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Темп росту, %	
				2015-2014 роки	2016-2015 роки
Цукор, тис. т	2053	1459	1997	71,066732	136,87457
Олія соняшникова, тис. т	4401	3716	4412	84,435356	118,72982
Хліб та вироби хлібобулочні, нетривалого зберігання, тис. т	1357	1232	1160	90,788504	94,155844
Продукти молоковісні, інші, тис. т	174	156	154	89,655172	98,717949
Вироби ковбасні	267	236	239	88,389513	101,27119
Вироби макаронні, локшина та вироби борошняні подібні, тис. т	103	89,5	85,3	86,893204	95,307263
Борошно, тис. т	2358	2211	2085	93,765903	94,301221
Пиво солодове, млн. дал	242	195	181	80,578512	92,820513

Джерело: Виробництво окремих видів промислової продукції за 2011-2016 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua [6]

Проведений аналіз показників динаміки виробництва основних видів продукції харчової промисловості у 2014-2016 рр. свідчить про суттєве зростання виробництва олії та тваринних жирів, які є основним продуктом експорту харчової промисловості (табл.). Протягом 2014-2016 рр. тенденцію до скорочення виявляли виробництва, продуктів борошномельно-круп'яної промисловості та пива.

Висновки. Таким чином, розвиток харчової промисловості є важливим для задоволення споживчого попиту на внутрішньому ринку України і забезпечення продовольчої безпеки держави. Дуже важливим є постійний контроль держави, та допомога як з боку фінансів так і врегулювання нових постанов та законів на користь не лише великих компаній, а й малих підприємств, які забезпечують населення якісною та достатньо дешевою продукцією, не переплачуючи за бренд.

Обсяги виробництва продукції в динаміці харчової промисловості України з року в рік дедалі знижуються, що пояснюється застарілими технологіями виробництва, відсутністю модернізації основних засобів, кризовим станом в економіці країни. Тому в першу чергу необхідно зараз всі сили реалізувати на подолання цих проблем, для того, щоб наша країна мала значний вплив як на українському ринку так і на зарубіжному.

Список використаних джерел

1. Дейнеко Л. В. Розвиток харчової промисловості України в умовах ринкових перетворень: проблеми, теорії та практики. / Л. В. Дейнеко. – К. : Знання, 2006. – 331 с.
2. Хареба В. Наукове забезпечення розвитку харчової і переробної промисловості України / В. Хареба // Харчова і переробна промисловість. – 2009. – № 2-3(354). – С. 4-7.
3. Ющенко Н. Л. Статистика : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Н. Л. Ющенко, Т. Л. Ющенко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2015. – 344 с.
4. Пашнюк Л. О. Харчова промисловість України: стан, тенденції та перспективи розвитку / Пашнюк Л. О. // Економічний часопис XXI. Економіка та управління підприємством. – 2012. – №9-10. – С. 60-63.
5. Основні показники роботи харчової промисловості України [Електронний ресурс]: доповідь / Департамент продовольства Міністерства аграрної політики та продовольства України, 2015. – 15 с. Режим доступу : [http://minagro.gov.ua/system/files/Харчова 2014 рік.pdf](http://minagro.gov.ua/system/files/Харчова_2014_рiк.pdf).
6. Державна служба статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>